

Briselē, 2024. gada 16. maijā
(OR. en)

9700/24

Starpiestāžu lieta:
2024/0016(NLE)

RECH 219
COMPET 529
IND 251
TELECOM 173

PIEZĪME

Sūtītājs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)
Saņēmējs:	Padome
Iepr. dok. Nr.:	9331/24
K-ja dok. Nr.:	5836/1/24 REV 1
Temats:	Padomes Regula par Regulas (ES) 2021/1173 grozījumiem, kas attiecas uz <i>EuroHPC</i> jaunuzņēmumu iniciatīvu uzlabot Eiropas līderību uzticama mākslīgā intelekta jomā – <i>politiska vienošanās</i>

I. IEVADS

2024. gada 25. janvārī Komisija minēto regulas priekšlikumu ¹ nosūtīja Eiropas Parlamentam un Padomei.
- Šīs regulas mērķis ir grozīt Regulu (ES) 2021/1173 par Eiropas Augstas veiktspējas datošanas (*EuroHPC*) kopuzņēmuma izveidi, lai ieviestu vēl vienu kopuzņēmuma mērķi atbalstīt ļoti konkurētspējīgas un inovatīvas mākslīgā intelekta (MI) ekosistēmas attīstību Savienībā, attīstot un ekspluatējot MI fabrikas.

¹ 5836/1/24 REV 1.

3. Ierosinātais grozījums ir Savienības jaunās MI iniciatīvas daļa, par kuru Eiropas Komisijas priekšsēdētāja *Ursula von der Leyen* paziņoja 2023. gada runā par stāvokli Savienībā un kuras mērķis ir padarīt Savienības superdatošanas spēju vēl pieejamāku inovatīviem Eiropas mākslīgā intelekta jaunuzņēmumiem, lai tie apmācītu savus modeļus.
4. Ar ierosināto grozījumu tiek turpinātas jau pastāvošā kopuzņēmuma *EuroHPC* veiktās darbības. Tas paplašina spēkā esošās regulas darbības jomu, iekļaujot tajā MI fabrikas, kas definētas kā subjekti, kas nodrošina MI superdatošanas pakalpojumu infrastruktūru, ko cita starpā veido MI superdators, saistītais datu centrs un uz MI orientēti superdatošanas pakalpojumi.

II. DARBS CITĀS IESTĀDĒS

5. Padome 2024. gada 14. februārī apspriedās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savu atzinumu pieņēma 2024. gada 20. martā ².

Priekšlikums tika nodots Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejai (*ITRE*), kura par referentu iecēla *Maria da Graça CARVALHO* kundzi (*PPE, PT*). Eiropas Parlaments balsoja par savu ziņojumu 2024. gada 22.–25. aprīļa plenārsēdē.

III. NOBEIGUMS

6. Prezidentvalsts iesniegtais kompromisa priekšlikums ir kopumā līdzsvarota pakete, un tas varētu ļaut Padomei panākt politisku vienošanos. Tehniskā līmenī visas delegācijas atbalstīja prezidentvalsts tekstu.
7. Pastāvīgo pārstāvju komiteja prezidentvalsts kompromisa tekstu apstiprināja 2024. gada 8. maijā un iesniedz to Padomei, lai tā panāktu politisku vienošanos Konkurētspējas padomes sanāksmē 2024. gada 23. maijā.

² 8361/24.

Priekšlikums

PADOMES REGULA

**par Regulas (ES) 2021/1173 grozījumiem, kas attiecas uz *EuroHPC* jaunuzņēmumu iniciatīvu
uzlabot Eiropas līderību uzticama mākslīgā intelekta jomā**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 187. pantu un 188. panta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ³,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁴,

saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,

³ OV C , , lpp.

⁴ ... gada ... atzinums, OV C, .. lpp.

tā kā:

- (1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/... ⁵, kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (turpmāk “Mākslīgā intelekta akts”), tiecas uzlabot iekšējā tirgus darbību, nosakot vienotu tiesisko regulējumu, jo īpaši mākslīgā intelekta izstrādei, tirdzniecībai un izmantošanai atbilstoši Savienības vērtībām.
- (2) Kopš 2021. gada, kad tika pieņemta Padomes Regula (ES) 2021/1173 ⁶, mākslīgā intelekta (MI) jomā ir panākts milzīgs tehnikas progress un visā pasaulē tā ir kļuvusi par ļoti stratēģisku un diskutablu jomu. Savienība ir pirmajās rindās pūlīņos atbalstīt atbildīgu uzticama un ētiska MI pētniecību un inovāciju, vienlaikus uzstādot barjeras un attīstot efektīvu pārvaldi.
- (3) 2023. gada 13. septembrī Komisija kā daļu no visaptverošas pieejas atbildīgas pētniecības un inovācijas atbalstam MI jomā izziņoja jaunu stratēģisku iniciatīvu, kuras mērķis ir Savienības augstas veikspējas datošanas jaudu darīt pieejamu inovatīviem Eiropas jaunuzņēmumiem uzticama MI jomā modeļu apmācīšanai. Tas papildina darbu, kas ar Regulu (ES) 2024/... sākts, uzstādot mākslīgajam intelektam barjeras, nodibinot pārvaldes struktūras un inovāciju atbalstot ar koordinēto mākslīgā intelekta plānu.
- (4) Ņemot vērā, ka Savienības spēcīgākā pasaules līmeņa superdatošanas jauda ir Eiropas Augstas veikspējas datošanas kopuzņēmuma (“kopuzņēmuma”) iekārtām, minētās iekārtas būtu jādara pieejamas, lai Savienības iniciatīva īstenotos. Tādēļ pie pastāvošajiem sešiem kopuzņēmuma mērķiem ir jāievieš vēl viens mērķis, kas attiektos uz tā superdatoru doto artavu Savienības jaunajā MI iniciatīvā.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2024/..., kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (Mākslīgā intelekta akts) un groza dažus Savienības leģislatīvos aktus (OV L ...).

⁶ Padomes Regula (ES) 2021/1173 (2021. gada 13. jūlijs) par Eiropas Augstas veikspējas datošanas kopuzņēmuma izveidi un ar ko atceļ Regulu (ES) 2018/1488 (OV L 256, 19.7.2021., 3. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj>).

- (5) Jaunais mērķis ļautu kopuzņēmumam veikt darbības mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru vai superdatoru nodalījumu iegādes un ekspluatācijas jomā, lai vispārīga lietojuma MI modeļiem nodrošinātu ātru mašīnmācīšanos un apmācību. Būtu jāļauj kopuzņēmumam saviem datošanas resursiem izveidot jaunu piekļuves režīmu, kas paredzēts MI jaunuzņēmumu ekosistēmai un pētniecības un inovācijas ekosistēmai, un izstrādāt specializētus MI lietojumus, kas ir optimāli pielāgoti darbībai tā superdatoros. Būtu arī jāļauj kopuzņēmumam pastāvošos *EuroHPC* mitinātājus izraudzīties par mākslīgā intelekta fabrikām, ja mitinātājs var pierādīt, ka tā superdatoram ir pietiekami datošanas resursi, lai apmācītu liela mēroga, vispārēja lietojuma mākslīgā intelekta modeļus un jaunus mākslīgā intelekta lietojumus, un ar noteikumu, ka mitinātājs īsteno visu papilddarbību klāstu, kuras vajadzīgas, lai izstrādātu un atbalstītu mākslīgā intelekta ekosistēmu. Minētās izmaiņas ļautu kopuzņēmumam piedāvāt pielāgotu datošanas jaudu un pakalpojumus, lai Savienībā veicinātu plašu MI apmācību, izstrādi un ieviešanos, kas ar pašreizējo regulu nav iespējamas. MI fabrikas savstarpēji mijiedarbosies ar attiecīgajām Savienības MI iniciatīvām, un attiecīgā gadījumā MI fabrikas var mijiedarboties ar attiecīgajām valstu MI ekosistēmām un valstu MI iniciatīvām.
- (6) Lai šīs regulas piemērošanas sākumu pieskaņotu datumam, kad sāk piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024./... [MI akts], kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā, tā būtu jāpiemēro bez liekas kavēšanās.
- (7) Tāpēc Regula (ES) 2021/1173 attiecīgi jāgroza,

1. pants

Regulu (ES) 2021/1173 groza šādi:

1) regulas 2. pantu groza šādi:

a) pantā iekļauj šādu 3.a un 3.b punktu:

“3.a) “mākslīgajam intelektam optimizēts superdators” ir superdators, kas galvenokārt ir izstrādāts plaša mēroga, vispārīga lietojuma mākslīgā intelekta modeļu un jaunu mākslīgā intelekta lietojumu apmācībai;

3.b) “mākslīgā intelekta fabrika” ir centralizēts vai izkłada subjekts, kas nodrošina mākslīgā intelekta superdatošanas pakalpojumu infrastruktūru, kurā ietilpst mākslīgajam intelektam optimizēts superdators vai superdatora mākslīgā intelekta nodalījums, ar to saistīts datu centrs, īpaši paredzēta piekļuve un uz mākslīgo intelektu orientēti superdatošanas pakalpojumi un talantu piesaistīšana un pulcēšana mākslīgā intelekta izmantošanai superdatoros vajadzīgās kompetences nodrošināšanai;”;

b) panta 9. punktu aizstāj ar šādu:

“9) “EuroHPC superdators” ir datošanas sistēma, kas ir pilnīgā kopuzņēmuma īpašumā vai tā kopīpašumā ar citām iesaistītām valstīm vai privātā sektora partneru konsorciju un kas var būt klasisks superdators (augstas klases superdators, industriāls superdators, mākslīgajam intelektam optimizēts superdators vai vidējas klases superdators), klasiskais un kvantu hibrīddators, kvantu dators vai kvantu simulators;”;

2) regulas 3. panta 2. punktam pievieno šādu h) apakšpunktu:

“h) attīstīt un darbināt mākslīgā intelekta fabrikas, palīdzot Savienībā tālāk attīstīt ļoti konkurētspējīgu un inovatīvu mākslīgā intelekta ekosistēmu.”;

3) regulas 4. panta 1. punktam pievieno šādu h) apakšpunktu:

“h) mākslīgā intelekta fabrikas pīlārs uzticamam un ētiskam mākslīgajam intelektam, kas aptver darbības uz mākslīgo intelektu orientētas superdatošanas pakalpojumu infrastruktūras nodrošināšanai, kuras mērķis ir tālāk attīstīt mākslīgā intelekta ekosistēmas pētniecības un inovācijas spējas, kompetences un prasmes; tajā ietilpst šādas darbības:

- i) iegādāties un ekspluatēt kopā ar datu centriem izvietotus vai ar datu centriem ļoti ātrdarbīgos tīklos savienotus, mākslīgajam intelektam optimizētus superdatorus;
- ii) modernizēt pastāvošos *EuroHPC* superdatorus ar mākslīgā intelekta spējām;
- iii) nodrošināt piekļuvi un godīgas piekļuves iespējas mākslīgajam intelektam optimizētiem superdatoriem vai *EuroHPC* superdatoriem, kas modernizēti ar mākslīgā intelekta spējām, tostarp paplašināt to izmantošanu līdz lielumam publisko un privāto lietotāju skaitam, ieskaitot jaunuzņēmumus un mazos un vidējos uzņēmumus;
- iv) darbināt centralizētus vai izklaidu, uz mākslīgo intelektu orientētus superdatošanas pakalpojumu centrus mākslīgā intelekta jaunuzņēmumu ekosistēmas un pētniecības un inovācijas ekosistēmas atbalstam, kuras sniedz algoritmisku atbalstu, palīdz tālāk izstrādāt, apmācīt, izmēģināt, izvērtēt un pārderīgiem atzīt mākslīgā intelekta apmācības modeļus un sistēmas un palīdz izstrādāt jaunus plaša mēroga mākslīgā intelekta lietojumus tādās stratēģiskās jomās kā veselība un aprūpe, klimata pārmaiņas, robotika vai satīklota un automatizēta braukšana;
- v) darbināt superdatoriem draudzīgas programmēšanas iekārtas, arī tādēļ, lai mākslīgā intelekta lietojumi noritētu paralēli optimālas superdatošanas spēju izmantošanas labad;
- vi) darbināt citus superdatošanas pakalpojumus, kas sekmē mākslīgo intelektu;

vii) piesaistīt, pulcēt un mācīt talantus, lai attīstītu viņu kompetences un prasmes *EuroHPC* superdatoru izmantošanā mākslīgā intelekta nolūkiem;

viii) mijiedarboties ar citām mākslīgā intelekta fabrikām, nodrošinot piekļuvi to pakalpojumiem visā Eiropā un sadarbojoties ar *EuroHPC* kompetences centriem un izcilības centriem, un ar attiecīgām Savienības mākslīgā intelekta iniciatīvām, piemēram, mākslīgā intelekta jaunuzņēmumu centriem, mākslīgā intelekta un datu ekosistēmām, mākslīgā intelekta izmēģināšanas un eksperimentēšanas iekārtām, Eiropas centrālo mākslīgā intelekta platformu, uz mākslīgo intelektu orientētiem digitālās inovācijas centriem, ar mākslīgo intelektu saistītām Eiropas inovācijas un tehnoloģijas institūta zinību un inovācijas kopienām, attiecīgām Eiropas pētniecības infrastruktūrām un citām radniecīgām iniciatīvām.”;

4) regulas 9. panta 5. punktam pievieno šādu g) apakšpunktu:

“g) sakarībā ar mākslīgajam intelektam optimizētiem superdatoriem mitinātājiem piemēro šādus atlases papildkriterijus:

- i) izveidota datu centra tuvums vai ļoti ātrdarbīga tīkla savienojums ar to;
- ii) mitinātāja iecere, plāni un spēja risināt mākslīgā intelekta jaunuzņēmumu ekosistēmas un pētniecības un inovācijas ekosistēmas un mākslīgā intelekta lietotāju kopienas problēmas un sniegt centralizētu vai izklaidu, uz mākslīgo intelektu orientētu superdatošanas palīgpakalpojumu;
- iii) tās komandas pieredzes un zinātības kvalitāte un piemērotība, kurai paredzēts uzticēt atbildību par labvēlīgiem uz mākslīgo intelektu orientētu superdatošanas pakalpojumu apstākļiem;

iv) plāni mijiedarbībai un sadarbībai ar citām mākslīgā intelekta fabrikām, *EuroHPC* kompetences centriem un *EuroHPC* izcilības centriem un ar attiecīgajām mākslīgā intelekta darbībām, kā mākslīgā intelekta jaunuzņēmumu centriem, mākslīgā intelekta un datu ekosistēmām, mākslīgā intelekta izmēģināšanas un eksperimentēšanas iekārtām, Eiropas centrālo mākslīgā intelekta platformu, uz mākslīgo intelektu orientētiem digitālās inovācijas centriem un citām radniecīgām iniciatīvām;

v) mitinātājam piemītošā spēja un turpmākie plāni veicināt talantu kopas attīstību.”;

5) regulas 9. pantam pievieno šādu 5.a un 6.a punktu:

5.a) Jau pastāvošs mitinātājs var iesniegt pieteikumu, lai kļūtu par mākslīgā intelekta rūpnīcu. Pēc uzaicinājuma paust ieinteresētību valde izvēlas jau pastāvošu mitinātāju taisnīgā un pārredzamā atlases procesā, kura pamatā *inter alia* ir 9. panta 5. punkta g) apakšpunktā aprakstītie atlases kritēriji, un ar noteikumu, ka mitinātājs var pierādīt, ka tā *EuroHPC* superdatoram ir pietiekami datošanas resursi, lai apmācītu liela mēroga, vispārīga lietojuma mākslīgā intelekta modeļus un jaunus mākslīgā intelekta lietojumus;

6.a) Attiecībā uz 12.a pantā minētajiem mākslīgajam intelektam optimizētiem superdatoriem mitinātājs izveido vienotu kontaktpunktu lietotājiem, tostarp jaunuzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem un lietotājiem no zinātnes aprindām, lai atvieglotu piekļuvi tā atbalsta pakalpojumiem.”;

6) regulas 10. panta 2. punkta l) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“l) īpašie nosacījumi, kas piemērojami, kad mitinātājs *EuroHPC* superdatoru izmanto rūpnieciskām vajadzībām, vai izmanto *mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru.*”;

7) iekļauj šādu 12.a pantu:

“12.a pants

Mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru iegāde un turēšana īpašumā

1. Kopuzņēmums iegādājas mākslīgajam intelektam optimizētus superdatorus un tur tos savā īpašumā.
2. Savienības finansiālais ieguldījums, kas minēts 5. panta 1. punktā, sedz līdz 50 % no mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru iegādes izmaksām un līdz 50 % no to ekspluatācijas izmaksām. Pie ekspluatācijas izmaksām pieder uz mākslīgo intelektu orientētu superdatošanas pakalpojumu izmaksas.

Atlikušās kopizmaksas, ko rada mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru turēšana īpašumā, sedz iesaistītā valsts, kurā iedibināts mitinātājs, vai mitināšanas konsorciā iesaistījušās valstis, un tās ir iespējams papildināt ar 6. pantā minētajiem ieguldījumiem.

3. Mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru piegādātāja atlasē ņem vērā piegādes ķēdes drošību. Atlases pamatā ir uz pieprasījumu orientētas konkursa specifikācijas, kurās ņem vērā lietotāju prasības, un vispārīgās sistēmas specifikācijas, ko izvēlētais mitinātājs iesniedzis pieteikumā pēc uzaicinājuma paust interesi.
4. Kopuzņēmums var būt pirmais lietotājs, kas izmanto mākslīgajam intelektam optimizētus superdatorus, kuros integrētas galvenokārt Savienībā izstrādātas tehnoloģijas.
5. Ja drošības iemeslu dēļ pastāv pienācīgs pamatojums, valde saskaņā ar Regulas (ES) 2021/694 12. panta 6. punktu var nolemt darba programmā paredzēt nosacījumus piegādātāju dalībai mākslīgajam intelektam optimizētu superdatoru iegādē vai saskaņā ar minētās regulas 18. panta 4. punktu ierobežot piegādātāju dalību drošības iemeslu vai tādu darbību dēļ, kuras ir tieši saistās ar Savienības stratēģisko autonomiju.

6. Mākslīgajam intelektam optimizētus superdatorus novieto kādā *EuroHPC* superdatora mitinātājā vai kādā superdatošanas centrā, kurš atrodas Savienībā.
7. Neskarot statūtu 23. panta 4. punktā norādīto kopuzņēmuma likvidāciju, ne agrāk kā piecus gadus pēc tam, kad mitinātājā uzstādītais mākslīgajam intelektam optimizēts superdators ir izturējis pieņemšanas pārbaudi, ar valdes lēmumu un saskaņā ar mitināšanas nolīgumu mākslīgajam intelektam optimizētā superdatora īpašumtiesības var nodot minētajam mitinātājam, to pārdot citam subjektam vai izņemt no ekspluatācijas. Mākslīgajam intelektam optimizēta superdatora īpašumtiesību nodošanas gadījumā mitinātājs kopuzņēmumam atlīdzina nodotā superdatora atlikušo vērtību. Ja īpašumtiesības netiek nodotas mitinātājam, bet ir lēmums izņemt to no ekspluatācijas, attiecīgās izmaksas vienādā mērā sedz kopuzņēmums un mitinātājs. Kopuzņēmumam nav pienākuma segt izmaksas, kas radušās pēc mākslīgajam intelektam optimizēta superdatora īpašumtiesību nodošanas, tā pārdošanas vai izņemšanas no ekspluatācijas.”;
- 8) regulas 15. pantu groza šādi:
- a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:
- “1. Kopuzņēmums var izsludināt uzaicinājumu paust ieinteresētību modernizēt *EuroHPC* superdatorus, kas ir tā īpašumā vai kopīpašumā, *paaugstināt superdatora veikspējas līmeni tuvu eksalīmenim vai uzlabot superdatora mākslīgā intelekta spējas, vai kā citādi paaugstināt superdatora darbības veikspēju, ieskaitot kvantu paātrinātājus.*”;
- b) panta 2. punktu svītro;

c) 5. punktu aizstāj ar šādu:

“5. Savienības finansiālās iemaksas *procentuālais īpatsvars* modernizācijas *iegādes izmaksu* segšanai *atbilst Savienības finansiālās iemaksas procentuālajam īpatsvaram par sākotnējo EuroHPC superdatoru*, ko amortizē pa atlikušo sākotnējam superdatoram paredzamo ekspluatācijas laiku. *Savienības finansiālās iemaksas procentuālais īpatsvars modernizācijas papilddarbības izmaksu segšanai atbilst Savienības finansiālās iemaksas procentuālajam īpatsvaram par sākotnējo EuroHPC superdatoru.*”; Attiecībā uz petalīmeņa superdatoriem, ko iegādājās Regulas (ES) 2018/1488 piemērošanas laikā, Savienības finansiālais ieguldījums modernizācijai sedz līdz 35 % no papilddarbības izmaksām.”;

9) regulas 16. pantu groza šādi:

a) pantā iekļauj šādu 1.a punktu:

“1.a Mākslīgajam intelektam optimizētus superdatorus un *EuroHPC* superdatorus, kas modernizēti ar mākslīgā intelekta spējām, galvenokārt izmanto, lai izstrādātu, izmēģinātu, izvērtētu un par derīgiem atzītu plaša mēroga, vispārēja lietojuma mākslīgā intelekta apmācības modeļus un jaunus mākslīgā intelekta lietojumus un lai Savienībā tālāk izstrādātu mākslīgā intelekta risinājumus, kas prasa augstas veiktspējas datošanu un plaša mēroga mākslīgā intelekta algoritmu izpildi zinātnes problēmu risināšanai.”;

b) pantā iekļauj šādu 2.a punktu:

“2.a Valde saskaņā ar 17. pantu, ņemot vērā mākslīgā intelekta jaunuzņēmumu ekosistēmas un pētniecības ekosistēmas specifiskās vajadzības, nosaka īpašus nosacījumus piekļuvē mākslīgajam intelektam optimizētiem superdatoriem un *EuroHPC* superdatoriem, kas modernizēti ar mākslīgā intelekta spējām. Tur ietilpst jaunuzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem īpaši paredzēta piekļuve. Uz piekļuvi var pretendēt tikai priekšlikumi par ES vērtībām atbilstošu, uzticamu un ētisku mākslīgā intelekta modeļu, sistēmu un lietojumu izstrādi.”;

10) regulas 17. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Tā laika daļa, kurā Savienībai ir piekļuve katram jaunās paaudzes, kvantu un mākslīgajam intelektam optimizētam *EuroHPC* superdatoram, ir tieši proporcionāla 5. panta 1. punktā minētajai Savienības finansiālajai iemaksai *EuroHPC* superdatora īpašumtiesību kopizmaksās un tādējādi nepārsniedz 50 % no *EuroHPC* superdatora kopējā piekļuves laika.”

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs